

מכון ירושלים לחקר ישראל

יומן פעילות, ינואר 2009

היומן מסכם בסוף כל חודש את הפעילות במכון. ניתן ללמוד ממנו על הנושאים שבטיפול, על החשיפה התקשורתית, הפרסומים החדשים וקצב הפעילות.

מלחמה בעזה וסדר היום המחקרי

- בחודשים האחרונים פעל מכון ירושלים להכין הצעת מחקר לאיחוד האירופי על פיתוח בר קיימא של ערי בירה היסטוריות. כנדרש הצטרפו אלינו מכוני מחקר ממדינות שונות: בלגיה, דרום אפריקה, ירדן, סרי לנקה, אוסטרליה וליטא.

יומיים לאחר שהחל המבצע הצבאי בעזה כתגובה על מטחי טילים על ערים ישראליות, קיבלנו מכתב מן השותף הבלגי שלנו, המובא כאן כלשונו:

- This is to announce my withdrawal of the project SERENE. The view of the massacres in Gaza makes me think of the cleansing of the gettho of Warsaw. And I do have to many jewish friends here that lost their relatives in the getthos, not to feel the inhumanity of what is going on in Gaza today. What we see is not only the killing of many citizens but also systematic urbicide. I don't feel in the condition to set up a big research project on "sustainable urban development" comparing totally uneven cases in totally uneven political conditions, without taking explicitly a common position on the assessment of the political context of the research. I do not think that without an explicit analysis of the relationship between the type of nation-state and the possible types of urbanity it is possible to construct any valuable knowledge on divided cities. And I do not think that we will reach sufficient consensus on and independence from the project of the state of Israel to reach a common framework of analysis for our comparative work. This explicitly taking into consideration that we have never before worked together. Whereas in normal conditions that debate might be part of the research collaboration, I do not think that in conditions of cruel warfare and continuous non respect of international law the necessary scientific state of mind can be reached for such a debate.

I feel sorry for this failure. Producing scientific knowledge doesn't occur in a vacuum. I hope you

all find the energy of urging your governments to do the utmost to reach a peaceful solution and to support in the mean time the millions kept in gettho's and inhuman conditions of poverty and fear. Without that energy urbanity cannot survive and cities will be further divided and ultimately destroyed.

Yours sincerely,

Prof. Dr. Eric Corijn.

▪ תשובתנו המיידית הייתה :

- Your letter of resignation today is distorting truth and is typical of people either blind to the full picture or blinded by bias media. Let me explain:

1. Focusing on the deplorable suffering of the Palestinians in Gaza without mentioning that Gaza was attacked AFTER Hamas (the extreme Islamic ruling party in Gaza) fired non stop missiles into homes of Israeli citizens around Gaza thus breaking a ceasefire of 6 months – is not fair. What would you have done if ONE SIXTH of Belgium's civil population was living under missile attacks for eight years – day after day? Hamas refused to stop when begged, asked and warned by Israel, Egypt, the US and the EU – missiles continued their devastating passage from Gaza.

2. Casualties in Gaza are regrettably severe because missile attacks, ammunitions and terror headquarters are purposely placed amid civil population – using civilians as a shield

3. Israel WITHDREW from Gaza three years ago – Hamas used this one sided step – not to build a better Gaza but for building up its military capacity and opened countless channels and tunnels for smuggling ammunitions and more advanced missiles for firing into Israeli cities – Israel WAS FORCED to limit passing into Gaza to stop this massive armament.

Two points in your letter are VERY disturbing: "I have Jewish friends" is a slogan often used by Anti-Semites, we are very sensitive to such expressions and to what follows "who lost their relatives in Gettos" – me personally and most of us here lost direct family members in the death camps – comparing the Holocaust to Gaza is intolerable to us. Comparing the systematic murder of six million unarmed and unorganized Jews to the heavily armed and organized Hamas is unforgivable.

Finally we would like to believe that our partners are people who get their information and form their educated opinions upon thorough examination and not by manipulative media,

Ora Ahimeir

Director of The Jerusalem Institute for Israel Studies

- סיכומה של הפרשה היה: השותף הירדני פרש אף הוא מן השותפות, אבל שותף בלגי חדש הצטרף אלינו. ההצעה שבראשה עומד ישראל קמחי הוגשה במועד לאיחוד האירופי.

ספר חדש

- **חזון לירושלים – תכנית לשיקום ירושלים, בירת ישראל, עורך: גור עופר, 445 ע"מ**

הספר מסכם את עבודתו של צוות חוקרים צעירים שבחנו סוגיות כמו: המגזר הממשלתי וכלכלת העיר, פיתוח תיירותי בעיר פוסט תעשייתית, תרבות בירושלים, תכנון מתארי ועוד.

הצוותים פעלו ביוזמת קרנות הפועלות בירושלים ובחסותן, ובהן הקרן לירושלים

כנסים והרצאות

ראש העירייה ניר ברקת, ופרופ' גור עופר

- **כנס רב משתתפים: חזון לירושלים – תכנית לשיקום ירושלים, בירת ישראל – נערך לרגל פרסום הספר "חזון לירושלים" – המהדורה מלאה בעריכת פרופ' גור עופר ובהוצאת מכון ירושלים לחקר ישראל המושב הראשון, בהנחיית דוד בלומברג, הוקדש למבט כולל על מסמכי החזון המושב שני, בהנחיית אריאל וייס, הוקדש למקורות תעסוקה ולפיתוח כלכלי המושב השלישי, בהנחיית ישראל קמחי, עסק בתיירות, תרבות, מתאר העיר ותדמיתה המושב הרביעי, בהנחיית פרופ' אבי בן בסט, ובהשתתפות ראש העיר, ח"כ קולט אביטל, פרופ' שלמה חסון ומשה ויגדור סיכם הבטים מעשיים: מי יבצע את התכנית?**

ראש העירייה ניר ברקת, וחברת הכנסת קולט אביטל

- אורח הכבוד היה **ניר ברקת – ראש עיריית ירושלים**

ניתן לצפות בהקרנה של חלק מן ההרצאות ובדברי ראש העיר באתר המכון

www.jiis.org.il

- **כנס: הלנצח תאכל חרב? פסקי הלכה אסלאמיים בנוגע לשלום עם ישראל – ערב עיון לרגל השקת הספר: מלחמה, שלום ויחסים בינלאומיים באסלאם בן-זמננו, פתוות בנושא שלום עם ישראל מאת ד"ר יצחק רייטר בהשתתפות: פרופ' אלעאי אלון; אין פחד בירושלים: המילונים הרגשיים הערבי-פלסטיני והעברי-ישראלי; ד"ר מוחמד אלעטוואונה: שהיד לעומת טרוריסט בהגות האסלאמית**

אפרים הלוי וד"ר מוחמד אלעטואונה

העכשוויות; **אפרים הלוי**: כיצד ועל מה נדבר עם אוייבנו?; **ד"ר יצחק רייטר**: פרשנות השריעה וריאליזם פוליטי באסלאם. מנחה: **פרופ' יעקב בר סימן טוב** – ראש המכון

▪ **כנס: ערבי-עברי, עברי-ערבי – ערב להשקת המילון החדש של דוד שגיב**

אורח הכבוד בכנס היה הנשיא החמישי **מר יצחק נבון**, הרצו: **פרופ' ששון סומך** על עברית וערבית בהתפתחותן, **פרופ' יעקב לנדאו** על המילון החדש **ודוד שגיב** סיכום ושלמי תודה

▪ **כנס ירושלים לצעירים**

בכנס שהתקיים בתיאטרון "המעבדה" ריכזו חוקרי המכון **ד"ר דן קאופמן** ו**נעמי סולומון** עם **אילן האזרחי** פאנלים לדיון בסוגיות נבחרות.

אלעאי אלון ויצחק רייטר

▪ המצוק החופי - במהלך החודש נערכו כמה פגישות להצגת מסמך המדיניות להתמוטטות המצוק בחופי ישראל, ממצאיו והמלצותיו:

פגישה עם השר להגנת הסביבה, **מר גדעון עזרא** והמנכ"ל **מר שי אביטל** ונציגים נוספים מהמשרד, **ולרי ברכיה**, סמנכ"לית בכירה, **גליה בן שוהם**, רא"ג תכנון, **רני עמיר**, רא"ג ים וחופים ועוד; פגישה במשרד המשפטים עם המשנה ליועץ המשפטי, **שרית דנה** ונציגי משרד המשפטים האוצר, **רוה"מ (יעל נחמיאס)**,

רא"ג תכנון ובקרה, **אמיר וייס**) וממ"י. כמו כן נערכו פגישות עם מהנדס העיר נתניה, **פול ויטל** וצוותו, מהנדסת העיר הרצליה, **דניאלה פוסק** וצוותה ופגישה עם מהנדס העיר אשקלון, **דוד ירון**.

מהצוות השתתפו: **ד"ר עמוס בין**, **ד"ר עמיר אידלמן**, **גלית כהן וגלית חזן**

▪ **שיבת הוועדה האקדמית: הוועדה דנה בתוכנית העבודה לשנת 2009** ושמעה דוחות התקדמות מראשי אשכולות המחקר כן אישרה הוועדה נוהל פעילות חדש.

▪ **סטודנטים מאוניברסיטת הנלין במינסוטה התארחו במכון - יאיר אסף-שפירא, ישראל קמחי וד"ר יצחק רייטר** הרצו על ירושלים

▪ **פגישת חוקרי המכון עם הנהלת הרשות לפיתוח ירושלים (הרל"י)**

חוקרי המכון **ד"ר דן קאופמן**, **ד"ר מאיה חושן**, **נעמי סולומון** ו**ישראל קמחי** הציגו מגוון מחקרים הנוגעים לפיתוחה של ירושלים. הנחתה: **אורה אחימאיר**. הפגישה הסתיימה בהחלטה לחזק את הקשר בין הרל"י לבין מכון ירושלים

- **ד"ר מאיה חושן ומיכל קורח** הציגו את תוכנית האב לספריות עירוניות בירושלים שהוכנה במכון בפני מנכ"ל העירייה ומהנדס העיר מר **שלמה אשכול**. בפגישה נוספת הציגו את התכנית לחברי ועדת התרבות והאמנות של מועצת עיריית ירושלים.
- **ד"ר מאיה חושן** הרצתה במפגש של כל מנהלי בתי הספר העל יסודיים הממלכתיים והממלכתיים-דתיים, המפקחות והממונה על החינוך העל יסודי בירושלים – על תהליכים גיאוגרפיים ודמוגרפיים בירושלים
- **ד"ר מאיה חושן** הרצתה בפני צוות ההנהלה ומורי ביה"ס הניסויי על מערכת החינוך בירושלים ועל תהליכי שינוי במרכז העיר

מהנדס העיר שלמה אשכול, בכנס "חזון לירושלים"

- מומחי המכון משתתפים בוועדות עירוניות שהוקמו בעידוד ראש העיר ניר ברקת: **ד"ר מאיה חושן** משתתפת בצוות מאה ימים בחינוך המייעץ לראש העיר, וכן במועצת החינוך העירונית, ובוועדה למינהלים הקהילתיים שבה חבר גם **ישראל קמחי**. ישראל קמחי חבר גם בוועדת השימור העירונית ובוועדה לקיימות עירונית שהקים מהנדס העיר

בתקשורת

תגובות בתקשורת לספר החדש: מלחמה, שלום ויחסים בינלאומיים באסלאם בן-זמננו, פתוח במשא שלום עם ישראל מאת ד"ר יצחק רייטר

- דיון בהשתתפות **ד"ר יצחק רייטר, אפרים הלוי ואלון ליאל** על משמעות הספר בימים של לחימה ובימים שלאחר לחימה. הדיון התקיים בתוכנית "מהיום למחר" בערוץ 1 של הטלוויזיה. **אפרים הלוי** ציין שמחקרו של רייטר הוא אחד המחקרים החשובים ביותר שראו אור בשנים האחרונות ותרומתו להבנת הזרמים בחברה האסלאמית בעולם היא חשובה ביותר. הלוי המליץ על תרגום הספר לאנגלית ולערבית ועל הפצתו המאסיבית בעולם.
- מאמר בג'רוזלם פוסט לקראת ערב העיון "הלנצח תאכל חרב" על ספרו החדש של **יצחק רייטר**

תגובות בתקשורת לספר החדש: חזון לירושלים בעריכת גור עופר, מאמרים וכתבות התפרסמו בכלי תקשורת רבים:

- NRG, Ynet, גלי צהל, גלובס, ערוץ 7, המודיע, ישראל היום, mynet, יומן אזרחי – ראיון עם גור עופר ברשת ב', יומן הבוקר ברשת רק"ע, יומן מורשת ברשת א', היום הזה ברשת ב', עיתון ידיעות ירושלים, השבועון כל הזמן, כתבת שער בעיתון כל העיר, ציטוטים נרחבים מדברי ראש העיר **ניר ברקת** בכנס הובאו בערוץ 7

- הספר "40 שנה בירושלים" - ראיון עם **אבנר רוטנברג** ברדיו ירושלים, רוטנברג תרם לספר פרק גדול על תרבות ואמנות בירושלים
- מלחמה בעזה: ראיון עם **ד"ר הלל כהן** על החרפה אפשרית באלימות בירושלים לאור הלחימה - בשבועון "שעה טובה"
- שלושה ראיונות עם **פרופ' יעקב בר סימן טוב** בתוכנית "הערכת מצב" ברשת ב'
- ראיון עם **יוחנן צורף**, עמית המכון בתכנית הטלוויזיה מהיום למחר בערוץ הראשון
- ראיון עם **יוחנן צורף** עמית המכון במגזין ג'רוזלם רפורט
- מרכזי תרבות בירושלים:
  - מוסף "עכבר העיר" בעיתון כל העיר, הביא קווי מתאר למרכזי תרבות חשובים בירושלים. מובאים פרופילים של: מכון ירושלים לחקר ישראל, משכנות שאננים, מכון ון ליר, תיאטרון ירושלים, בית אביחי, ומרכז שמשון.
- הטור הקבוע של המכון בעיתון כל העיר עסק בריכוזי האוזון שנמדדו בתחנות שונות בירושלים, כתב: **יאיר אסף-שפירא**, מתאבדים בירושלים מול ערים אחרות, כתבה: **ד"ר מאיה חושן**, שנות השיא בתיירות לירושלים, כתב: **אביאל ילינק**, נסיעות בתחבורה ציבורית לסטודנטים, כתבה: **שירי בורנשטיין**, זיהום מחלקיקים נשימים, כתב: **יאיר אסף-שפירא**
- הטור של **אביאל ילינק** על שנות השיא בתיירות הופץ על ידי מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים לעובדי החברה תוך ציון חשיבותו

- הטור הדו שבועי של המכון בעיתון ג'רוזלם פוסט עסק בשיעורי תמותה בירושלים, כתבה: **מיכל קורח**, לינות במלונות ירושלים, כתב: **אביאל ילינק**

- מספר הפרסומים שנמכרו: 172

- הספר הנמכר ביותר: 40 שנה בירושלים (93 ספרים) ואחריו "חזון לירושלים" (69 ספרים)

מבקרים באתר האינטרנט

- מספר המבקרים באתר האינטרנט: 10,209
- הפריט הנצפה ביותר: "העיר במספרים 2009" (1,019 צפיות);
- ההורדה הפופולרית ביותר: "על נתוניך ירושלים" (1,316 הורדות)
- מספר המבקרים בבלוג: 735. עלייה של 35% מהחודש הקודם, ושל 780% מינואר 2008.

בכנס "חזון לירושלים"